

De Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde.

Geachte Redactie.

In het laatste nummer van Uw tijdschrift publiceerden de heeren Bruske en Koldewijn hun concept reglement voor de Mij. tot bevordering der tandheelkunde en verzoeken de collegae om op- en aanmerkingen.

Het is daarom dat ik de gastvrijheid van het tijdschrift inroep om naar aanleiding van dat reglement een korte beschouwing over het werk der heeren Bruske en Koldewijn te houden.

Alhoewel ik gaarne alle hulde breng aan genoemde heeren voor den arbeid, door hen verricht, kan ik toch, waar opbouwende kritiek gevraagd werd, die tot mijn spijt niet geven, daar het mijn vaste overtuiging is dat de plannen der heeren Bruske c-s. juist door hun eigen werk veroordeeld zijn.

Nu het plan Klinckhamer c-s. van de baan is, heeft blijkbaar de minderheid in het voorloopig bestuur de taak ter hand genomen het plan Bruske uit te werken en dat werk, in het vorige tijdschrift gepubliceerd is m. i. het beste *bewijs* dat deze plannen al evenmin voor uitvoering vatbaar zijn als die van Klinckhamer, wat ik hier hoop aan te toonen.

Het komt mij voor dat de heeren zich zoo op hun ideaal hebben blind gestaard, dat zij de nuchtere werkelijkheid ten eenenmale uit het oog hebben verloren.

Wat toch was de oorsprong van de wensch tot oprichting van een Verbond of Maatschappij?

Alleen om daardoor een einde te maken aan den ongelukkigen toestand dat meerdere tandheekkundige vereenigingen afzonderlijk naar buiten optraden en door hunne dikwijls tegenstrijdige adviezen te bevoegder plaatse de tandheekkunde belachelijk maakten en hunne belangen eerder schaadden dan wel bevorderden.

M. a. w. om *eenheid* te brengen waar het betrof de algemeene tandheekkundige sociale belangen. Dat dit zoo is kan uit de handelingen van het 1° en 2° Congres overtuigend blijken.

Dit principe stond dan ook voorop in *K l i n k h a m e r s* plannen, terwijl die van *B r u s k e c. s.* pas thans duidelijk zijn te overzien en nu blijkt dat er van bovenbedoeld principe *minder dan niets* is overgebleven, erger nog, dat mocht werkelijk een Maatschappij volgens *B r u s k e* worden in het leven geroepen, de toestand in plaats van te verbeteren nog aanmerkelijk slechter wordt, daar we inplaats van 2 vereenigingen er nu drie krijgen met de groote kans dat niet aangesloten plaatselijke vereengingen nog als vierde, vijfde enz. het aantal zullen komen versterken.

Wanneer ik in alle details van het reglement *B r u s k e c. s.* wilde treden zou ik te veel van Uw plaatsruimte en tijd in beslag nemen, ik zal mij daarom tot de hoofdzaken uit dat reglement bepalen.

Die hoofdzaken zijn:

Een Maatschappij in afdeelingen, elke afdeeling bestaande uit minstens 15 leden, welke afdeelingen *délégés* benoemen, die in een hoofdbestuur plaats nemen dat uit zijn midden een dagelijksch bestuur kiest.

Die afdeelingen zijn:

Amsterdam met $\pm$ 50 leden

den Haag (zoo dit toetreedt) met $\pm$ 40 leden

de Zuid Ned. Ver. met $\pm$ 12 leden

de Arnhemsche Ver. met $\pm$ 10 leden

de Noord Ned. Ver. met $\pm$ 12 leden.

Tot mijn verwondering werd Rotterdam niet genoemd

terwijl men van het toetreden van den Haag blijkbaar *nog* niet zeker is.

Maar stel eens dat werkelijk den *Haag* met zijn 40 leden niet toetreedt, wijst dat dan niet op „Something rotten” en wat blijft er in dat geval van die Maatschappij over met een plaatselijke Vereeniging van liefst 40 leden die er buiten blijft en dus zelfstandig blijft ageeren?

En Rotterdam? Wordt dat nu mir nichts, dir nichts, maar bij den Haag gevoegd en nemen de Rotterdammers daar genoegen mee? Of heeft Rotterdam geweigerd toe te treden en blijft dat liever ook zelfstandig?

Zie daar om te beginnen al een paar vragen waarmede het plan *B r u s k e* staat of valt!

Dan wordt het aantal leden van een afdeeling op minstens 15 gesteld, terwijl aan dien eisch slechts twee afdeelingen kunnen voldoen. (Volgens de laatste, mij bekende, opgaven.) Utrecht wordt uitgenoodigd een afdeeling op te richten. Zijn de heeren *B r u s k e c. s.* werkelijk zoo optimistisch om te gelooven dat als de Maatschappij wordt geproclameerd zoo'n afdeeling direct aangroeit en nieuwe als paddestoelen uit den grond zullen verrijzen? En als nu in het gunstigste geval begonnen werd met een ruim 100 leden, op welken grond zou dan de *Mij. de Vereenigingen* met hun 160 leden kunnen verzoeken hen nu maar voor de sociale belangen te laten zorgen, terwijl die Vereenigingen in de *Mij.* niets hebben in te brengen.

En ik herhaal als dit niet gebeurt hebben wij in de plaats van twee, drie Vereenigingen, misschien den Haag, misschien Rotterdam!

En nu nog een voorname vraag, wat stellen de heeren *B r u s k e c. s.* zich toch voor van de voordeelen van zijn *Mij.* voor de kleinere plaatsen.

Neem eens: Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Assen, Bergen op Zoom, Breda, Bussum, Deventer, Doetinchem, Dordrecht, Drachten, Eindhoven, Enschede, Gorinchem, Groningen, Heerenveen, den Helder, Hengelo, Hilversum, Hoorn, Kampen, Leeuwarden, Lochem, Maastricht, Meppel, Middelburg,

Nijmegen, Roermond, Schagen, Sneek, Tiel, Ter Neuzen, Tilburg, Veendam, Venlo, Vlissingen, Winschoten, Zutphen, Zwolle.

Een groot aantal collega's uit deze plaatsen is aangesloten of bij Genootschap, of bij de Ver. v. Ned. Tandartsen.

Men ziet slechts een *zeer* klein gedeelte van hen op de Vergaderingen van die Vereenigingen, terwijl daar toch behalve de sociale voornl. de wetenschappelijke belangen worden behartigd en men op die vergaderingen vrienden en tijdgenooten uit alle oorden van het land ontmoet.

Is er nu werkelijk iemand die gelooft dat bijv. een collega uit Gorinchem, die nimmer of hoogst zelden een vergadering te Utrecht of Amsterdam bezoekt, plotseling vol animo naar den Haag zal trekken (Gorinchem behoorende tot de provincie Zuid-Holland) om daar eens sociale belangen te gaan behartigen?

Naar mijn meening zullen de collegae uit bovengnoemde plaatsen er bitter weinig voor voelen en ook daarmede is het plan *B r u s k e* veroordeeld.

Het reglement *B r u s k e* c. s. is een vrij getrouwe copie naar dat van de Ned. Mij. tot bevordering der Geneeskunst en meermalen heb ik hooren zeggen:

„De organisatie van die Mij. werkt prachtig, waarom zouden wij het dus anders doen”? Hier schuilt dan ook de groote fout; wat bij de medici kan, is daarom nog niet goed voor de tandartsen.

Zelfs aan het aantal leden van een afdeeling (15) door de Mij. van Geneeskunst verplichtend gesteld heeft het reglement *B r u s k e* zich gehouden, terwijl er toch een verbazingswekkend verschil bestaat tusschen een afdeeling van medici, en de districten van het plan *B r u s k e*. In de kleine plaatsen bijv. zijn die genneeskundige afdeelingen dikwijls het vruchtbaarst, waar iedere maand de medici uit de omliggende dorpen blij zijn zich eens een avond vrij te maken om met collega's verschillende onderwerpen, ook *wetenschappelijke* te behandelen. Het verschil is dunkt me nog al groot! Misschien

dat na jaren de toestand zoo veranderd is dat dit ook voor de tandheerkundigen opgaat, welnu *dan* is het tijd voor een Mij. volgens plan B r u s k e maar eerder ook zeer zeker niet!

Ik heb in den aanvang gezegd dat het mij voorkwam dat de heeren zich op hun plan hebben blind gestaard en wel hierom, dat dit plan misschien nog aannemelijk zou kunnen zijn, indien er absoluut geen vereeniging op tandheerkundig gebied bestond en er dus met een of andere organisatie begonnen moest worden. Thans echter zou de Mij. volgens B r u s k e komen te staan *naast* de bestaande vereenigingen; minder krachtig met een grootschen opzet, slap als een kaartenhuis en last not least de tandheerkundige belangen meer kwaad dan goed doende.

Geachte redactie, dat ik deze regelen heb geschreven is alleen opdat men zich het „Beter ten halve gekeerd, dan ten heele gedwaald” voor den geest zal kunnen roepen.

Het plan K l i n k h a m e r gevallen, het plan B r u s k e zoo zwaak is het m. i. veel beter de Mij. weer snel te laten verdwijnen, dan een Vereeniging te creeëren die allermint in staat is te voldoen aan de eischen die men redelijkerwijze zou kunnen stellen.

Ch. F. L. NORD.

Antwoord aan den heer Nord.

Even een kort antwoord aan collega N o r d om een paar onjuistheden te rectificeeren. Het lust mij niet opnieuw te gaan polemiseeren over de wijze van organisatie. Daar gaat 't nu niet meer over. Voor 't oogenblik zijn we daarover heen. Nu 't voorloopig Bestuur met een concept reglement gekomen is, dat we zeer zeker voor verbetering, aanvulling, wijziging in onderdeelen vatbaar achten, is 't de bedoeling van 't bestuur (zooals reeds gemeld is) opbouwende critiek

te vernemen, wijl dit ons slechts tot 't goede doel voeren kan.

Nu begint de heer Nord 't voortstellen of de ontwerpen slechts namens de beide onderteekenaren in zee gaan. Collega Nord moest 't beter weten, ja ik beweer, hij weet 't ook beter. De ondergeteekenden hebben als stadgenooten en sterke voorstanders van deze organisatiewijze de opdracht gekregen van 't voorloopig bestuur om een concept statuten en H. R. vaststellen. Dit concept is in de vergadering van 't voorloopig bestuur aan critiek onderworpen, en 't resultaat van die gezamenlijke critiek zijn de concepten zoo als ze in ons Tijdschrift afgedrukt zijn. Het is dus een volledig bestuursvoorstel. Hoe zou 't ook anders kunnen.

Schuilt er niet een addertje onder, in uw wijze van voorstelling.

Ook uwe bewering in zake de Haagsche Vereeniging raakt de zaak niet. Dat gescherf met officieuse beweringen is o'zoo gevaarlijk. Dat alles zal zich op de constituerende Vergadering oplossen. Een mondeling onderhoud kan veel bezwaren helpen oplossen maar de goede wil, een weinig medevoelen voor 't scheppen van betere toestanden is een eerste eisch.

Maar nu nog een persoonlijke bemerking collega.

In uw oogen is er niet veel goeds in ons werk, wat zich denken laat; maar om nu te gaan beweren dat we een vrij getrouwe copie van de reglementen van de Ned. Mij. tot bevordering der Geneeskunde gegeven hebben, dat gaat te ver.

Dat een instelling die goed werkt tot in haar grondslagen bestudeerd mag worden, is niet meer dan wijze plicht. Daar ze evenwel te zeer uiteen loopen en dientengevolge niet uit één patroon gesneden kunnen worden, ook dat is duidelijk.

Verder op de zaak ingaan lust mij niet meer. De constituerende Vergadering waarop 't voorloopig Bestuur de verschillende bestaande afdeelingen hoopt tot elkaar te brengen,

zal zelf verder moeten oordeelen. Dat 't niet dadelijk een grootsch gebouw zal zijn daar zijn we van overtuigd. — Een langzame groei is meest geen slecht teeken. — De grondslagen zijn gelegd, aan u vakbroeders de verdere opbouw.

W. C. KOLDEWIJN.